

การค้นคว้าแบบอิสระนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการและแนวทางถ่ายทอดความรู้ อาชีพต้องลายสังกะสีในจังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยได้แบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 3 กลุ่มคือ กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิด้านศิลปวัฒนธรรมจำนวน 4 คน กลุ่มผู้ประกอบการอาชีพต้องลายสังกะสี จำนวน 10 คน กลุ่มผู้รับการถ่ายทอดความรู้อาชีพต้องลายสังกะสีในจังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้คือแบบสัมภาษณ์ ผู้ศึกษาได้นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์ เอกสาร ตำรา มาวิเคราะห์ข้อมูล และนำเสนอข้อมูลด้วยการบรรยาย ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

การต้องลายสังกะสีเป็นศิลปะที่สำคัญอย่างหนึ่งของชาวไทยใหญ่ โดยใช้ประดับอาคารทางศาสนา จองพารา และเครื่องประกอบพิธีสำคัญต่าง ๆ ช่างต้องลายสังกะสีในปัจจุบันเหลือน้อยมาก และส่วนใหญ่จะเป็นผู้สูงอายุ ประชาชนในจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีความเชื่อว่าการต้องลายสังกะสีเป็นศิลปะชั้นสูง ที่ใช้ประดับสิ่งปลูกสร้าง ของวัด สถานที่ราชการ และที่พักอาศัยของเจ้านายชั้นสูงเท่านั้น เยาวชนรุ่นใหม่ให้ความสนใจในเทคโนโลยีมากกว่าศิลปะ วัฒนธรรมท้องถิ่นของตนเอง

การถ่ายทอดความรู้ของอาชีพต้องลายสังกะสีแต่เดิมใช้วิธีการเรียนรู้จากการปฏิบัติโดยเรียนรู้จากช่างฝีมือที่มีความชำนาญในท้องถิ่น สถานที่เรียนรู้และถ่ายทอดความรู้คือบริเวณวัด ใช้วิธีการถ่ายทอดความรู้โดยเริ่มจากการเป็นลูกมือ และฝึกปฏิบัติตามแบบ ผู้สนใจรับการถ่ายทอดความรู้อาชีพต้องลายสังกะสีในปัจจุบันแบ่งออกเป็นสองกลุ่มคือผู้ที่มีความสนใจทั่วไปและกลุ่มนักเรียนที่ทางโรงเรียนจัดทำหลักสูตรระยะสั้นขึ้นสำหรับนักเรียนที่เป็นกลุ่มสนใจ

แนวทางในการสืบทอดความรู้อาชีพต้องลายสังกะสีคือควรส่งเสริมให้เกิดความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญในอาชีพ จัดให้มีการศึกษาและฝึกฝนการเขียนลายโดยมีหน่วยงานของรัฐให้การสนับสนุนในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

Independent study of “Transfer of Zinc Fretwork Knowledge in Mae Hong Son Province” were to study a teaching process and a way to descend on transfer of Zinc Fretwork knowledge in Mae Hong Son Province. The population in this study were divided into three groups: the experts of art and culture, the workers and the descended people concerning transfer of Zinc Fretwork knowledge in Mae Hong Son Province. Interview questionnaires for the experts, the workers and the descended people were used in this study. Data analyses in this study were concluded by explanation. The findings were as follows:

Zinc Fretwork is one of the most important of Thai Yai’s art which are decorated buildings in temples, Jongphara and holy implements. Nowadays, there are a few Zinc Fretwork workers who are elderly people. Zinc Fretwork are not popular at present because Mae Hong Son people believe that this kind of art is appropriate for only buildings in temples, office buildings and superiors’ residents. New generation pay no attention to this kind of art because they focus on modern technology and custom.

Temples were the center of teaching. In the past, interested people were trained by practicing as trainees.

At present, there are two interested groups of Mae Hong Son people, consist of general interested people and students.

There should be transfer Zinc Fretwork promotion for people in Mae Hong Son. Consequently, they will realize the importance of this kind of art. Actually, there should be a course. Government offices should support in related field.